

(המשך מעמוד 33)

אל תתני לקצב לנצח אותך



המשיכי לרקוד עד תום הלילה, עד שרגלייך לא תחושנה יותר את הרצפה, אם את אוהבת לרקוד, אז — מודע להפסיק? בתחושות היגייניות בלתי נוחות ומגרות? עליך לדעת הכל אודות טמפוני טמפקס. ההיגייני הבטוח, הנוח לשימוש פנימי. הם אינם מפריעים ואינם מגררים למעשה, אין את אפילו חשה כשהוא בפנים. וזה מנצח את התחושות והחגורות. טמפוני טמפקס יעזרו לך להשאר שאננה, שקטה וחפשיית, אפילו כש-הקצב הוא לוהט. וזה ניצח את התחושות והחגורות הללו.

נסי את טמפוני טמפקס ותגלי טיבות רבות נוספות להשתמש בהם.



פנתחו על ידי רופא בשימוש כעת על ידי מיליוני נשים טמפוני טמפקס מיוצרים רק על-ידי חברת טמפקס בע"מ, הוונט, אנגליה. להשיג בבתי מרקחת, בתמרוקיות ובסופרמרקטים. המטונות בקבלת דוגמאות וחומר הסברה ישלחו 54 אג' בבולי דאר אל היבואנים: אינווסט אימפאקט בע"מ רח' ירמיהו 38, ת"א.

סרי, לוחצת על השילטון להחזיר את אלכס למצבו הקודם. השילטון נאלץ לעשות זאת. אלכס שוב ילגום סקלב, יא זין לבטחובן ויחלום על איזה אונס עליו או שפית'דם צבעונית.

סרטו של סטנלי קובריק, התפוז המכני, המבשר חזון מוסרי זה, נכתב לפי ספרו של אנטוני בורג'ס, הנושא את אותו שם. בורג'ס הוא ג'נטלמן מכובד, בוגר אוניברסיטת מנצ'סטר ומורה לדיקדוק והיה גוי, אשר שירת בנאמנות את האימפריה הבריטית במשך שנים ארוכות והחליט רק לפני כ-15 שנה להתמסר לספרות, אחרי שעסק במשך שנים בהלחנה מוסיקלית סימפונית. ברומן זה, אחד הראשונים שכתב, הוא סיכם את כל החלטה שאחזה בו לנוכח חבורות ה"סטי בויס" שהטילו בשעתו מורא ופחד על הציבור בבריטניה. חלק מן הסיפור הוא אפילו אוטוביוגרפי. לביתו של בורג'ס עצמו פרצו ביריונים, אנסו את אשתו, כפי שמתואר בספר, והיא אמנם מתה לאחר-מכן. היה זה עדיין בימי מלחמת העולם השנייה.

כאשר הופיע הספר, התייחסו אליו מבקרי הספרות כאל בדותא, הכתובה אומנם היטב, עם הרבה כישרון, אבל בסך-הכל פרי יצירתו של דימיון חולני פורה מדי. עד שיום אחד נפל הספר לידיו של אחד החושב בפסים מקבילים לאלה של בורג'ס, הסופר האמריקאי טרי סאתרן, אחד משני מחברי קאנדי. סאתרן קרא את הספר, החליט מייד לא רק שזה אחד הספרים הטובים ביותר שנפלו אייפעם לידיו, אלא גם שזה סיפור שנוצר ממש לקולנוע, וסאתרן ידע גם מי הבמאי המתאים ביותר לכך. מאחר וכמה שנים לפני כן כתב את התסריט לדוקטור סטריינג'לאב עבור סטנלי קוב' ריק, והכיר מקרוב את ה"ילד הנורא" של הקולנוע האמריקאי, הוא רץ והביא לו את הספר. קובריק, שהיה עסוק באתו זמן מעל הראש עם אוידיסאה בחלל, הניח את הספר על המדף ושכח ממנו במשך שנה וחצי, ואז, כשהאודיסיאה מאחוריו, עבר בריפרוף על אותו מדף ומצא את הספר.

"קראתי אותו בבת אחת, מן ההתחלה ועד הסוף, וכאשר גמרתי, התחלתי לקרוא אותו שוב בעיון," מספר קובריק. "מן הרגע הראשון היה ברור לי שזה יכול להיות סרט יוצא מן הכלל, ומן הפרק השני כבר התחלתי לראות תמונות לפני העיניים. מצד אחד הקסימו אותי ההמצאות שבסיפור ותפניות העלילה, ומצד שני הסיפור היה בעל מבנה כזה שלא הצריך כמעט שום שינוי בעיבוד לתסריט. הניב המיוחד של הצעירים בספר (ניב המורכב מהרבה מילים סלאביות, בהן משתמש בורג'ס בגלל משמעותם וצלילים גם יחד) זכה כבר לשבחים רבים, אבל אני חושב שאפילו השימוש בשפה הרגילה בספר זה הוא מדהים."

מוסיקה — כהשראה לזוועה

קובריק ניגש מייד למעשה. לדבריו, הוא בחר במאלקולם מקדואר אל לתפקיד הראשי עוד לפני שסיים לקרוא את הספר, אלא שזה היה כנראה החלק הקל ביותר בכל העניין. רק לחוש שנים אחרי שקרא את הספר, ראה הסרט אור.

למי שמכיר את קובריק, אין בכך כל חדש. כי קובריק הוא אחד האנשים היפדנטיים ביותר שידעה פעם תעשיית הסרטים. בגיל 21 הוא ביים את סרטו הראשון, כשכל הניסיון הקודם שהיה לו בשטח זה, הוא קריירה של צלם עיתונות. זה היה סרט קצר, אבל סטנלי עבד עליו כאלו המדובר בגירסה הסופית של מלחמה ושלו.

ארבע שנים לאחר-מכן הוא כבר עשה סרט באורך מלא, עם שחקנים ועם תקציב כמעט נורמלי, והוא שיגע את מפי קו גיימס האריס בקפדנות שלו. וכאשר, בגיל 29, ביים את נתיבי תהילה, האסור עד היום להצגה בצרפת שאינה אוהבת לזכור בזיונות של מציאות במלחמת העולם הראשונה, הצליח לשבור ממש שיא. הוא צילם את אותה הסצנה 56 פעם. לצוות שעמד לצאת מדעתו, הס' ביר: "אני חייב לחיות עם הסרט הזה כל חיי, ולא אסלה לעצמי מעולם אם אוותר על איזשהו פרט בגלל חוסר זמן, או תקציב או עצבים." הצדק היה איתו. נתיבי תהילה נחשב עד עצם היום הזה

לאחת ההתקפות הנוקבות ביותר על הרמיסד המיליטריסטי, שהועלו אייפעם על הבד.

אם דוקטור סטריינג'לאב הוכן במשך שנה והדהים בדימיון החזותי של היוצר שלו, הרי אוידיסאה בחלל עברה הריון של 5 שנים, ומה שיצא ממנה בסופו של דבר, תהיה דעת המבקרים על הרסרט אשר תהיה, היא אחת החוויות הבלתי נשכחות ביותר לעיניים. אלא שקוב' ריק הרגיש כנראה שאותו "אדם המחר" הנולד איישיש ביופיטר בסוף האודיסיאה, הוא אמנם עניין למחר, אבל היום... היום יש לעולם עסק עם תפוזים מכניים. הבריטוי הוא חלק מתוך אימרת "קוקני" השגורה במיסבאות של לונדון: "זה משור ובורג'ס טוען שהוא מצא שורה דומה גם באחד משירי דילאן תומאס.

המעבר מן העתיד הרחוק לעתיד הרקוב היה חריף מאוד. קובריק, שלא יצא באודיסיאה מן האולפן והכין תפאורות לכל סצנה וסצנה, נזקק בתפוז המיכני בסך-הכל לארבע תפאורות — הבר בו נפגשים אלכס ותבריו, אולם הקבלה של בית-הכלא, אמבטיה מכוסה מראות, ופרוץ דור עם מראות. כל שאר התפאורות ברסרט, הנראות לעיתים כיצירות דימיוניות לגמרי, קיימות בהחלט גם במציאות.

קובריק מקפיד ומשגיח על כל פרט ופרט בעשיית הסרט, אינו סומך על

וילהלם טל מלווה אורגיה פרטית של אלכס, המתנהלת במהירות מסחררת (איי לו הוקרנה במהירות בה צולמה, היתה אורכת 28 דקות, כסרט זה נמשך רק 45 שניות), ושירת החוויה של שילר ובטהובן, המוסיקה הנחשבת כשממית והגשבת ביותר שנתכבה אייפעם, היא מקור ההשראה של אלכס לכל הזוועות המרנינות את נפשו.

האלימות היא

עניין יחסי

בחזרה לאלכס. היכן נמצא מוסר ההשכל בסיפורו של ילד שעושים זה של המאה-העשרים? זהו המסר הכללי. הוא מסביר: "לפי התורה היהודית-נוצרית, שמרבית האנושות היה היום לפיה, אחד ההבדלים היסודיים שבין אדם לשאר הבריות, היא יכולתו לבחור בין הטוב לרע. ברגע שנוטלים יכולת זו ממנו, הוא פוסק להיות אדם." וצעד נוסף קדימה: "ברגע שנותנים בידי מישטר כלשהו את הרשות לייטול מאנשים את כוח הבחירה-החופשית שלהם, אנו ממיטים שואה על עצמנו." ראה הטיפולים הפסיכיאטריים בבריה"מ. "שלא לדבר עליכם כי אלימות זה עניין יחסי. אותם נערים ביריונים, חברי ריו לתענוגות של אלכס, הנחשבים לפושעים בעיני החוק, לובשים מאוחר יותר



שיטת לדוביקו מוכיחה את הצלחתה כאשר גיבור הסרט אלכס, מועמד כנגד דוגמנית עירומה ונתקף שוויתות וגועל'נפש מפיתויה.

הבחינה

מדים. והנה הם עושים בדיוק את אותם הדברים שעשו קודם, אבל הפעם זה מותר.

וכאילו לא היה די בכל מה שהכניס בורג'ס לספרו, הוסיף קובריק את כל מנת הציניות הלעגנית שיכול היה למצוא בעצמו, כדי להשלים את התמונה. נדמה לכם שאתם יודעים מה זאת איי-מנות? בבקשה, הביטו נא רק איך פועלת עלות היצירות השמימיות שלכם על אלכס החמוד.

תרבות אכילה? אינמוסין? זאת תראו וכאציה בה מוצא אלכס מיפלט בביתו של ה"סר הנכה, כוסות מקריסטל, יגינת צ'מפיים משובחים, מעדני מלכים, ושיני אה מפעפעת בעוצמה שאפילו בורג'ס לא חלם עליה בספרו.

מה אפשר לעשות, קובריק מעולם לא התכוון בסרטיו לרומם את הנפש, הוא מעדיף דווקא להקפיא את הדם, ולא ביי מעשי זוועה סתם, אלא בסיפור סוריאליסטי במקצת, שיש בו מספק יסודות מציאותיים כדי שאפשר יהיה לחוש ביי אמיתותו. קובריק משווה את אלכס לריי צ'ארד השלישי, התגלמות הרוע האנושי, וסרטו מראה כיצד מגיבה החברה על רוע זה. אלא שריי צ'ארד לא הצליח למצוא סוס כדי למלט את נפשו, אפילו בעד ממלכה שלמה. אלכס זוכה בסופו של דבר בכל הממלכה.

איש ומעדיף אפילו לצלם בעצמו. כאשר מעבדה אחת קילקלה לו העתק של הרסרט, הוא העמיס אותו בעצמו על גיפן, הורה למנהל ההפקה שלו לנסוע לפניו, כדי שיספוג את המהלומה במקרה של התנגשות, והעביר בצורה זו בעצמו את הסרט ממעבדה אחת לשנייה. הוא אינו סומך על איש, עד שהוא מסרב לנסוע במהירות גבוהה יותר מ-50 קמ"ש במכוון בית, ואינו עולה למטוס, למרות שיש לו רשיון טייס. "מאז שאני יודע כיצד פועלים המטוסים הגדולים האלה של חברות התעופה, אני סומך עליהם עוד פחות." אמר.

כנראה שגם על מוסיקאים אין קוב' ריק סומך במיוחד. ההוכחה, בשני סרטיו האחרונים נלקחה כל המוסיקה לתוך יצירות קיימות. מיהאן שטראוס הליכארד שטראוס באודיסיאה בחלל כבר קובריק בתפוז לתשיעת של ביי-הובן ולעורב חלק חן של רוסיני. בכל מקרה הופכת המוסיקה הזדמנות נוספת להצגת הסארקאזם האופייני ל"איש העורב" הלחן העליון וסר' ה"אגנה משמש כאן רקע לקטטת רחוב בין שתי כנופיות, שהיא מצד אחד אלוכרית ומחרידה, כאשר סכינים חוזות כיס בבשר חי ושרשראות פלדה הולמות על ראשים חשופים, ומצד שני, היא מסוגי נגת ומתכוננת כמו בלט של גירום רורבינס.